

Jiná minulost?

Anna Šochová

<http://koste.unas.cz/>

Skupina jezdců se zastavila na rozcestí uprostřed lesa.

“Opravdu jsme se neztratili,” vydechla šťastně Marie směrem k bratrovi po svém boku. Karl přikývl, ale ani se neusmál. Stejně jako hrabě Gaspar von Sternberk pozoroval oba lesníky, jak se dohadují, kudy dál.

“Milosti, cesta vpravo zdá se být používanější, ale prudce klesá zpět do oné podivné mlhy. Sloužíme v těchto lesích dlouho, ale tak ošidné počasí jsme dosud nezažili.”

Hrabě přikývl a otočil se k hostům. Pohlédl zpytavě na Marii, ale ta mu klidně vrátila pohled. Hraběti spokojeně zasvitlo v očích. Marie zrozpačitěla. Odjakživa v ní vyvolával ostych. Stále v něm viděla bývalého kněze a nevěděla, co si s tím počít. Slýchala, že vzdát se církevních úřadů není jen tak, ale bratr si svého učitele nesmírně váží.

Potajmu jej pozorovala, kdykoliv se jí naskytla příležitost. Zvláštní spojení vědce a šlechtice činilo jeho tvář docela zajímavou. Nebyl hezký, to vůbec ne, ale nikdy jeho úzkou tvář s dlouhým nosem nepovažovala ani za ošklivou. Dokonce jí na okamžik připadala milá, třeba když během bloudění v lese Marie správně podle mechu určila sever.

Pan Sternberk je už dost starý, usoudila. Přesto by se měl oženit, když už je poslední z rodu, to dá rozum. Titul zdědil před několika lety, ale nijak s tou nejdůležitější starostí šlechticů nespěchá. Karl říká, že je protektorem, není prý úplně posledním, ale když ten jeho bratr zemřel bezdětný?! Šlechtici to mají zamotané. Možná je radši tím protektorem, aby se mohl úplně ponořit do svého bádání a nakonec je náramně spokojený s tím, že ho nic neruší. Ale potom je od něj velice milé, že je pozval na svůj radnický zámek.

Marie se naklonila a pohládila svou hnědou kobytku po krku. V duchu se napomenula. Hrabě nikdy nebyl namyšlený, i k ní se celé roky choval vlídně. To on

přece bratrovi poradil, aby se Marie naučila jezdit na koni. Všichni věděli, jak si bratra oblíbil. Kdo by ostatně srdečného a tak pracovitého Karla Schencka neměl rád?! Vlastně je pozvání do Radnice vůbec nemělo překvapit. Ba co víc, Marie stále silněji věřila, že za bratrovým jmenováním do pražského přírodovědného ústavu, jehož jméno si stále ještě nedokázala zapamatovat, se skrývá právě Sternberkova přímluva.

“Omlouvám se, přátelé. Jako přírodozpytec potvrzuji, že jsme se stali svědky velice výjimečného úkazu, ale to nijak neomlouvá nedbalost mých lesníků. V každém případě se na sever od tohoto lesa rozkládá několik vesnic. Vydáme se sice opět do mlhy, ale věřím, že pod horou nás přivítají lidská obydlí.”

Marie se statečně usmála. Byla trochu unavená, ale příjemně vzrušená nezvyklým dobrodružstvím. Mlha ji neděsila, naopak. Připadala jí velmi přátelská, měkká a vůbec nepřinášela chlad. Podivila se, že muži vůbec nemluví o zvucích, které se k nim skrze mlhu chvílemi nesou. Marie několikrát zaslechla útržky hovoru, smíchu, šustění látky. Jenže pánové stále hovořili o jakýchsi důležitých rozdílech mezi dvěma mechy, které našli před chvílí na skále, a průvodci jezdili kolem. Marie byla vychována k tomu, aby hovory učenců v žádném případě nerušila. Sledovala toho bělovlasého lesníka, Šojdra, jak špatně skrývá své obavy.

“Je milá již napohled, snad nás Bůh přece jen vyslyšel,” pravil ženský hlas blízko cesty. Marie se ohlédla a zahlédla postavu dámy v krinolíně. Vypadala velmi mladě na to, aby nosila tak staré šaty. Marie se hned v duchu opravila: Starý střih šatů. I když se říká, že krinolínu smetla revoluce již před třinácti lety, žádná moc nepřinutí starší šlechtičny, aby se vzdaly paruk a širokých sukní. Přesto Marii napadlo, že dáma vyhlíží velmi půvabně. Její milá, třebaže bledá, tvář s velikýma smutnýma očima Marii dojímalá. Zachvěla se radostí, když jí šlechtična vlídně pokynula. Sotva Marie odpověděla úsměvem, dáma s prstem na rtech naznačila mlčení a ustoupila do bílé mlhy.

“Vidíš tam něco, Marie?”

Trhla sebou, ale klidně se otočila k bratrovi.

“Je to velmi hustá mlha, ale působí přívětivě.”

“Ach, Marie, mlha je pouze seskupení sražených vodních par, co na ní vidíš přívětivého?”

Sklonila hlavu. Na okamžik zapomněla, s kým tu je. Karl je přívětivý, laskavý starší bratr, ale zároveň strohý muž vědy. Radši pobídla svou kobytku k rychlejšímu kroku. Zvíře zaváhalo, ale náhle se před ním mlžné opary rozestoupily, jako když řízne. Lesní cesta byla rozeznatelná dost daleko, aby se spokojeně pustilo do klusu. Pánové se rychle pustili za jezdkyňí. Jenom lesníci se pokřičovali, když pohlédli do stran, kde stále vládla neproniknutelná běloba záhadného úkazu.

“Rozestoupila se jako moře před Mojžíšem,” šeptnul kradmo starší z nich. Mladší přikývnul a sáhl ke krku, kde skrýval škapulíř, zaříkaný proti kouzlům a čárům. “Slýchal jsem, že za mého děda...”

Než Šojdr Malinovi odpověděl, ozval se hraběcí příkaz:

“Proč jste vzadu? Šojdr, vyjedou vpřed a zjistí, nečeká-li na nás nějaká past!”

Starší lesník pobídl koně a vyrazil kolem hraběte vpřed. Předhonal i Karla s Marií, ale najednou se propadl opět do bílé tmy. Kůň se vzepjal a začal plašit, sotva ho Šojdr udržel. Sotva však zaslechli ržání slečniny kobyly, cesta se opět objevila a Šojdrův kůň uklidnil. Lesník ho pohladil a zabručel cosi o tom, že má věřit jemu a ne kobyle. Vzhlédl před sebe, k prostoru, který se otevřel mezi stromy. Vytřeštil oči a výkřik mu uvízl v hrdle. Co je to? Starobylá vodní tvrz, obklopená vesnicí, a tady?! Tentokrát takhle brzy?

“Tak brzy jsme blízko lidí!”

Po lesníkově boku stanula okouzlená Marie. Šojdr přikývl a otočil se k přijíždějícím pánům.

“Milosti, chtěl bych říci, že...”

Hrabě ho umlčel mávnutím ruky.

“Nepoznávám ten kraj, ocitli jsme se již za hranicemi panství. Se všemi sousedy však vycházím přátelsky. Neodmítnou nám krátké pohostinství. Vpřed!”

Šojdr počkal na druhá. Polohlasem česky předešel všem otázkám, které by se z Maliny jenjen valily.

“Nic neříkej. Kdo netuší, oč jde, vyvázne líp. Můžeme tam jíst a pít, co hrdlo ráčí, ale než uplyne noc, musíme odejít. Ať se stane cokoliv, rozumíš? Podruhé nad tamějšími hosty nesmí slunce zapadnout!”

“Proč mi to říkáte? Vy snad nevěříte... Obáváte se?”

Malina polkl. Šojdr mu vážně pohlédl do očí a přikývl.

“Sám vím o několika, kteří se z Dvojhrbáku nevrátili. Slečinku možná odvezete násilím, vezmi si to na starost. O děvčeti jsem tady ještě neslyšel, může se stát cokoliv. Malina, poslouvej: Teprve na samém konci, až sám poznáš nebezpečí, varuj hraběte nebo mladého pána. Snad mezitím uvidí dost, aby pochopili, že ti mohou důvěřovat. Učení pánové pozbývají strachu tam, kde my jasně cítíme varování.”

Malina znovu prsty vyhledal a stiskl škapulíř. Pobídl šimlíka, aby jim panstvo neujelo. Šojdr souhlasně dodal:

“Správně, vroucí modlitby a naděje, jiného nám nezbyvá. Zpátky můžeme až ráno. Nezapomeň, naše cesta u vede od ukazatele k léčivé studánce. Podívej, tohle je naše znamení,” ukázal na obnaženou opuku v prudším svahu za nimi, která tvarem připomínala sovu.

Mladý lesník přikývl a zdrceně si pošoupl klobouk dozadu. Čelo měl celé zpocené. Pozoroval, jak se před nimi cesta rychle rozšiřuje, rovná, jak mizí tráva a výmoly. Všechno svědčilo o častých jízdách povozů, o množství koní a dobytka, které tudy směřuje ke stejnému cíli jako oni.

Až k bráně čtvercové tvrže jeli lesníci panstvu v patách mlčky, se smíšenými pocity. Nikdo se jich na nic neptal, panstvo živě rokovalo mezi sebou. Projeli městem, aniž by se za nimi lidé otáčeli. To, že proti tvrzi stál kostel z poctivého kamene, Malinu vůbec neutěšilo. Copak je ti lidičkové kolem nevidí?!

Brána se otevřela doširoka, jako by byli očekáváni. Malina za ní zahlédl pobíhání čeledi a ledová hrůza mu stiskla srdce. Tihle si jich naopak všímali až moc, ale opět bez jediného hlásku. Jsou-li opravdu mezi tolikými potvory čarovnými, mohou-li ve zdraví vyváznout? Otočil se k druhovi. Šojdr ukázal bradou. Byl zachmuřený jako vždy, jen oči mu přetékal jakýmsi smutkem, když pohlédl na svého pána, jak galantně pomáhá slečně Marii ze sedla.

Než bylo panstvo uvedeno do salonu, požádal je tlustý majordomus jménem paní Eulálie o laskavost:

“Její Jasnost prosí nečekané, ale vítané hosty, aby se nepředstavovali plným jménem ani tituly. Stejně tak ona, její sestra Dorothea a pán tohoto panství Johann neprozradí tituly ani přídomky své. Mladý pan Johann nesmí býti ničím rozrušován, je velmi křehkého zdraví.”

Marie pohlédla na hraběte Sternberka. Kdo jiný by měl rozhodnout? Ten si vyměnil pohled s Karlem a přikývl.

“Jsem pan Gaspar Maria s přítelem Karlem a jeho sestrou, slečnou Marií. Jsme přírodozpytci. To nebude mladému pánovi škodit?”

Karl se děkovně uklonil. Prohlášení Sternberka pro něj bylo velikou ctí. Vyzvedl jej k sobě na roveň nejen původem, ale také vědeckými zásluhami. Také Marie se vděčně usmála, byla hraběti za bratra velice vděčná.

“Ó, pánové jsou ctitelé věd, to je veliká pocta pro toto sídlo! Budete vítáni dvojnásob.”

Majordomus se uklonil a ohlásil je v salonu dohodnutými jmény. Nemýlil se, přírodozpytectví obou mužů okamžitě zaujalo společnost dvou dam a bledého mladíka, kteří příchozí upřímně uvítali. Marii zaujaly šaty obou dam. Měly krinolíny podobného střihu, jako dáma v lese. Obešly se sice bez bílých paruk, ale účesy měly podobně složité jako dámy na starých portrétech. Obě vypadaly mladě, ale Marie by si netroufla odhadnout jejich věk, překrytý silným líčením. Takové už bývá vidět snad jen u komediantů: Dámy měly takřka do bíla napudrované tváře s růžovými líčky a rudými rty. Také oči a obočí měly příliš tmavé a výrazné obrysy. Vypadaly díky němu jako dvojčata, jen Eulálie měla chladné šedé oči a Dorothea hnědé. Snad nebyly starší, než Karl.

Brzy se hosté dozvěděli, že Eulálie i Dorothea jsou vdovy. Bylo to zvláštní, honem to o sobě prozradily, jako by to pro náhodné setkání s nečekanými hosty mělo hlubší význam. Teprve potom se o hosty začaly opravdu zajímat. Pan Johann vůbec nespouštěl oči z Marie a tím ji uváděl do rozpaků. Raději se snažila na něj nedívat, jak jen to bylo možné. Vypadal zvláštně s bílou parukou, velice bledý, bez nalíčených tváří a rtů. Jako by byl pouhým stínem sester.

Hrabě Sternberk tu byl nenuceným společníkem, dokonce i Marii okouzloval. Trochu připomínal toho velice laskavého a milého pána z časů, kdy byla ještě holčička. To on se jí věnoval a chválil malou Marienchen za zvědavost a pokroky v učení. Nyní obdivovala, jak hrabě na tomto tajuplném místě dokáže bavit podivnou společnost žertovnými historkami z cest. Naslouchala jim stejně nadšeně, jako ostatní, většinu slyšela poprvé. Takovýhle tedy dokáže být mezi svými!

Karl se někdy nesměle připojil, ale hrabě jej musel vždy vyzvat a poněkud napovědět. Byl z urozených dam poněkud nesvůj. Vysvobodil ho majordomus, který oznámil, že pokoje panstva jsou připraveny. Dámy naznačily, že jistě alespoň Marie uvítá krátké osvěžení po namáhavém bloudění - a také vhodnější střih šatů k večeři.

Podobně jako salon nebo hlavní sál, jak tomu tady říkali, byl i pokoj, kam Marii uvedli, zařízen honosněji, než by ze vzhledu tvrze původně hádala. Květinové tapety na stěnách, krásná postel s nebesy na točených sloupcích, mohutná skříň a zrcadlo nad malinkým stolem u zdi. Uvítaly ji dvě služebné. Pouze se klaněly, nepromluvily ani slova. Než Marii napadlo něco víc, než úklonou hlavy jim poděkovat, jedna z nich beze slova ukázala na skrytá dvířka ve stěně. Místnůstka byla vytapetována stejně, jako celý pokoj, a na první pohled bylo jasné, k čemu slouží. Marie zrudla, ale služky si toho nevšímalý a hned jí pomáhaly ze šatů. Než si ulevila v komůrce, otevřely velikou skříň a vybíraly vhodné oblečení. Mlčky se shodly na brokátových světle červených šatech. Marii se zatajil se dech. Krinolína? Pro ni? Nikdy přece nenosila šněrovačku...

Služky jí pomohly z navlhých šatů, naznačily, aby si alespoň na chvílku lehla, ukázaly na stolek, kde si mohla posloužit vodou z karafy nebo ovocem, a nechaly ji o samotě.

Marie jim byla nevýslovně vděčná. Nebyla zvyklá na tak osobní péči, i když v jejich domě velela několika služebným a podomkovi. Odpočinula si, jak jí bylo doporučeno, ale necítila se příliš dobře. Její jezdecké šaty byly pryč a jak bude vypadat v těch půjčených, vůbec netušila.

Přesto si musela zdřímnout, probudil ji zvuk otevíraných dveří. Služky Marii přiměly svléknout i její plátěnou košili, neboť pod šaty, které si měla vzít, se její střih vůbec nehodil. Šněrovačka byla dost zvláštní, tuhá věc, ale nejpodivnější připadal Marii váleček, který jí uvázaly kolem pasu. Ach ovšem, to má držet tvar sukně, pochopila. Nechala se i učesat a ozdobit vlasy květinami, líčení odmítla. Služky se usmívaly,

ukazovaly Marii na zrcadlo, ale i když jim děkovala a šaty i účes chválila, pouze se ukláněly. Byly snad němé?

Když se z Marie stala šlechtična starých časů, vyšla na chodbu, kde ji čekali dva stejně starosvětští kavalíři. Málem by bratra ani hraběte nepoznala, ale přitom ji docela žensky potěšil údiv i poklona, jakou jí hrabě Sternberk ihned složil. Stejně tak ji potěšily bratrovy rozpaky i rozzářené oči pana Johanna v salonu, kde se společnost opět sešla. Ta trocha života v jeho klidné tváři způsobila, že se Marii zezdál být docela hezkým - kdepak, dokonce velmi hezkým mladíkem.

Hosté vyjádřili svou vděčnost za pohodlí, kterým byli obklopeni, ale to se již ozvalo znamením, aby přešli do jídelny ke slavnostní večeři. Marie přijala rámě pana Johanna. Ten dosud kloudně nepromluvil, ale těch několik zdvořilostních slůvek, které jí věnoval, Marii upoutalo. Měl velice vřelý a milý hlas. Jako by si nesmírně cenil náhody, která sem hosty zavála. Vždyť nemusí žít v tak zastrčeném místě, tvrz je přepychově zařízená... Málem by se prostořece zmínila, ale včas se ovládla. Ovšem, to jeho nepevné zdraví, jistě kvůli němu žije na venkově!

Usadil ji na čestné místo vedle sebe, proti němu paní Eulálie posadila Sternberka. Společnost se rozmístila vskutku ideálně, vždy pán vedle dámy a přitom host vedle jednoho z hostitelů. Karl se poněkud nesouhlasně zakabonil, když zahlédl číši vína před Marií, ale opět se němě dorozuměl s hrabětem a Marie si oddechla. Červené víno se příjemně rozplývalo na jazyku a bylo mnohem chutnější, než to kyselé bílé, jaké vždy objednával Karl, když čekali hosty. Samozřejmě věděla, že se pro slušnou dívku nesluší pít víno jako vodu, ale bratrovy ostražité pohledy řídly. Dorothea se ho stále na cosi vyptávala a milý Karl brzy přestal na sestru dohlížet. Rudl a bledl úsilím, s nímž se snažil dobře bavit urozenou slečnu.

Byl to zvláštní večer, Marii docela vyčerpal. Nikdy nebyla zvyklá na takovou společnost. Kdykoliv bratra někdo navštívil, obsluhovala jeho i hosta, nikdy s těmi

vzácnými pány a přírodozpytci naseděla u jednoho stolu. Nyní byla středem pozornosti, musela hovořit s urozeným mladíkem a přitom neplácnout žádnou hloupost. Oddechla si, když všechno skončilo. Služky ji odstrojily a uložily, Marie si pod příkrývkou spokojeně protahovala zmožené tělo.

V noci ji probudil zvláštní, vzdálený hluk. První, co ji napadlo, byla myšlenka na bratra. Jestli se něco děje, měla by se ukrýt u něj! Ve světle měsíce zahlédla u nohou postele shrnutý vyšívaný přehoz, zabalila se do něj a vyběhla na chodbu. Které dveře jsou Karlovy? Nechtěla se splést a vejít k hraběti. Cosi se jí dotklo. Málem vykřikla, ale už ji někdo zezadu pobjal a zakryl ústa.

“Pšššt, slečno Marie, teď není vhodná doba na procházku! Nebo snad chcete navštívit někoho ze svých přátel?”

Vycítila osten obvinění. Zavrtěla hlavou a když ji Johann pustil, šeptla, že ji probudily zvláštní zvuky. Zvláště se usmál, přikývl, vzal ji za ruku a vedl úzkými dvířky stísněnou chodbičkou. S prstem na rtech naznačil, že nesmí vyslovit ani hlásku. Potom cosi na zdi odsunul a ukázal Marii, aby se podívala. Byl to průhled do nějakého pokoje. Ve světle čtyř svíček na vysokém svícnu Marie rozeznala podivné zápolení tří těl na posteli mnohem širší, než byla ta její. Zalapala po dechu. I když byla ještě nevinná a počestná, přece jen jako paní domu, navíc plného přírodozpytných knih a obrázků, moc dobře věděla, že muž se ženou neležívá jen tak. Johann uzavřel průhled ve zdi a odvedl ji dřív, než si jich mohl někdo všimnout.

“Chtějí mít děti, protože panství nemá dědice. Musejí to dělat, ale nejsou nemravné. Sice na jejich tvářích neshledávám tolik odporu, o jakém mluvívají, kdykoliv si nějakého muže nechají uložit do svých postelí, ale už jsem s tím smířen. I můj lékař mi všechno vysvětlil. Hmm, zdá se, že váš bratr už úkol splnil, ale Dorothea zkouší štěstí dál.”

Marii roztřásla zima. Co její bratr? Vždyť viděla hraběte? Johann ji odvedl do jejího pokoje a přinutil vlézt do postele. Cestou se jí zmatek v hlavě srovnal. Proto byly dvě, od jejího bratra přešla ta ...Dorothea k hraběti... A co čeká ji? Vyděsila se:

“Takové je tedy vaše pohostinství, pane?! Je snad tohle vaše ložnice? Jsem počestná dívka a...”

“Pššt,” položil jí prst na ústa. Potom se natáhl vedle Marie, oblečený a na přikrývku. Začal si hrát s copy, které jí služky upletly na noc.“Ode mne se žádných nepravostí obávat nemusíte. Tohle je postel mé matky. Neřekli vám, že jsem nemocný? Nesmím dělat to, co oni tam, zabilo by mne to. Vlastně možná ani nezabilo, jen bych vypadal jako mrtvý, dokud bych se neprobral v hrobce. Mužům našeho rodu se to stává, víte? Ještě jsem byl malý chlapec, když jeden věhlasný lékař, který studoval v Paříži, na mě našel známky našeho rodového prokletí. Sestry ho povolaly, když jsem truchlil nad ztrátou matky. Bály se, že mne ten veliký zármutek ohrozí. Nemýlily se.”

“Ach,” vyklouzlo Marii soucitně. Johann přikývl. “Jenom sestry dnes mohou dát rodu dědice. Mohl bych se oženit i bez těch manželských povinností, ale sestry se usnesly, že si přejí, aby dědicem bylo skutečně dítě z našeho rodu. Vyhlásit, že je to můj syn a naoko se oženit prý mohu i potom. Vlastně jinak, popořádku...”

Bylo to poněkud zamotané, ale Marie se domnívala, že chápe všechno docela přesně.

“Proto jste nás tak hezky uvítali?”

“Netrapte se tím, Marie. Ráno odjedete a už se nikdy nevidíme. Možná vás pan Gaspar Maria požádá o ruku. Viděl jsem, jak se mu nelíbilo, když jste se na mne u večere usmívala.”

“Jak bych mohla? Po tom, co jsem ...?” Marie polkla. Takový vážený pán, donedávna měl církevní úřady a takhle se choval! A chtěla by ona pátera Vyklouza, kdyby byl já nevím čím?! Zrudla. Johann vzdychl, jako by její rozpaky ve tmě dobře rozeznal. “Je to

muž, u něj se to umění přece spíš vychvaluje? Copak nežijeme v časech, kdy si lidé užívají rozkoší?”

Marie se zavrtěla.

“O tom nic nevím, pane. Jsem obyčejné měšťanské děvče, které pečuje o domácnost svého bratra. Jistě se jednou vdám, budu řádně plnit své manželské povinnosti a... O tom se ale nehodí takhle mluvit!”

“Proč ne? Moje sestry o takových věcech mluví pořád. Právě proto, abych si zvykl a nerozrušoval se tím. Já vlastně - já chtěl jen jednou zažít, jaké to je, být blízko tak krásné dívky. Nic víc. Víte, Marie, jste skutečně první dívka, kterou uvítaly tyto zdi. První nejméně po deseti letech, od smrti mé matky. Sem k nám zabloudí jen občas nějaký muž, zpravidla lesník nebo kupec. Urozeného panstva jsme neužili několik let. Každý zrána odjede, ztratí se bez rozloučení.”

Není divu, napadlo Marii. Jestli ty dvě ženské takhle vyvádějí se všemi zbloudilci, bere nohy na ramena každý, sotva ráno rozevře oči.

“Mohl bych - mohl bych se vás dotknout? Jen konečky prstů, nic víc.”

Přikývla. Pohládl ji po tváři a skutečně pouze špičičkami prstů přešel od čela po nose až k ústům. Bylo to velice příjemné, dovolila by mu to znova. Cítila jeho ruku i poté, co ji zvedl a váhavě nechal ve vzduchu nad její hlavou. Dotkne se jí ještě? Kdyby její hořící tváře uměly mluvit, křičely by, ať se už Johann nerozmýšlí.

“Jste nádherná žena, Marie, tak jemná, s hladkými tvářemi... Víc nesmím žádat, cítím to nebezpečí. Skutečně tak málo stačilo, aby se mi zrychlil dech! Raději odejdu. Spěte klidně, má drahá. Bože, já bych vás tu tolik chtěl zadržet!”

Snila sladce, když ji nečekaně probudil Karl. Jak už to této noci měli muži ve zvyku, také on jí neomaleně zakryl ústa a šeptal:

“Marie, honem, musíš se obléct. Dokážeš to? Něco se stalo, musíme pryč!”

Skutečně, z dálky se ozývalo kvílení a hluk rozčileného pobíhání mnoha nohou. Do pokoje přiběhl i hrabě Sternberk, který si ještě zapínal kabát. Přes rameno rozčileně šeptral k lesníkovi, který zůstal na chodbě:

“Pomohu vám, Marie, trochu se v těch háčcích a sponách vyznám. Šojdr, dostal se už Malina ke koním?”

Marie vklouzla pod přikrývku, ale Karl ji neomaleně vytáhl a házel na ni kousky šatstva. Bohužel právě toho, ve kterém se sama nevyznala.

“Ale já sama neumím šněrovačku a krinolínu...”

Hrabě Sternberk se jí rázně ujal.

“Tohle není krinolína. Vezměte si jen sukni a tento... živůtek. Tak. Zahalíte se do mého pláště, nebude vám zima. Ukažte, zavážu vám to vzadu... Jdeme.”

Marie ani nevěděla, jak se vykradli k bráně, kde je čekal druhý lesník s koňmi. Město spalo a procházející stráž vůbec nezajímali. Brána byla otevřená, jako kdyby se čekalo, že budou utíkat. Za chvíli cválali k lesu. Před nimi se proti světlajícímu nebi tyčil kopec, odkud přijeli. Opuková sova i ve tmě ukázala cestu, zasvítla odrazem měsíce. Než dorazili na vrchol, Marie si všimla, že kolem nich zase stojí mlha.

“Pane hrabě,” zavolala plaše. Gaspar von Sternberk se otočil. Vrátil se k ní, ostatní stanuli také. Marie i ve tmě rozeznala, jak k sobě lesníci otočili hlavy. Karl zůstal připravený pokračovat pryč od tvrze, sestřiny námitky nebo otázky ho nezajímaly. Marie si netroufala mluvit příliš nahlas, ale vědět to musela:

“Co se tam stalo?”

Gaspar Maria von Sternberk stiskl přísně rty. Jako kdyby se zlobil, ale Marie cítila, že trpkost v jeho hlase nemíří na ni.

“Myslím, že pána domu našli mrtvého. Můj lesník mne vyrozuměl, že to domácí přičítají za vinu právě vám. Došlo mi, že když jeho sestry se mnou, hm... Pochybil jsem, když jsem vás nedokázal ochránit. Vždyť jste mí hosté! To já vás vzal tam, kde hrozilo nebezpečí! Ať se tam stalo cokoliv, Marie, rozhodl jsem se, že se ožením. Budete patřit do jednoho z nejstarších českých rodů.”

Zalapala po dechu, ale potom si uvědomila, o čem ve skutečnosti mluvil. Vzbouřila se. Co si o ní myslí?!

“Jakým právem? Co si to dovoluujete?”

“Právem hlavy rodu, Marie. Nevím, jak je to možné, ale ti v té tvrzi - to jsou zřejmě poslední z holické větve našeho rodu. Copak vy jste si nevšimla naší osmicípé hvězdy v erbu? Nad bránou, na portrétech, na chodbách... Poslouchejte mne, pozorně, Marie. Šaty, jaké máte na sobě, se nosily před více, než sto lety. Holická větev vymřela bez dědice roku 1712 Janem Václavem, komořím a radou království. Pokud byste po této noci čekala dítě, bude to tedy Sternberk, a to mne také zavazuje...”

Neposlouchala ho. Zahleděla se stranou a skrze volně prýšticí slzy viděla rozmazaně známou postavu dámy, která se opodál vynořila z mlhy i ze tmy. Jen stála a pozorovala, jak se Marie zachová.

“Co je to za nemoc,” ztěžka vyslovila skomírajícím hlasem. Neměla sílu hraběte jakkoliv oslovit. Zřetelně si oddechl a živě odpověděl: “Říkáme jí catalépsia. Je to slovo řecké, označuje strnulost... Ehm, domníváme se, že je to ta věc. My Sternberkové se od jisté doby, ehm, od jistého nálezů, necháváme pohřbívat s dýkou v srdci, abychom se v hrobce neprobudili.”

“Oni ho zabijí?!”

“To nevím. Všechno se stalo již před více, než sto lety. My musíme zpátky do svého času - nebo svého světa, dokud cesta existuje. Jedem!”

Poslušně pobodla hnědku, ale zároveň zahlédla, jak dáma zavrtěla hlavou. Hrabě se už natahoval pro její uzdu, takže honem ukázala opačným směrem.

“Pohleďte, ta záře vzadu!”

Všichni se tam otočili jako na povel, takže Marie mohla uniknout. Rozjela se rychle zpátky.

“Slečno, nesmíte!”

Hrabě již otáčel koně také, kolem však prolétl starý Šojdr dřív. Mladší lesník chytil uzdu svého pána a zatvářil se, jako by jej hrabě měl nejdřív zabít, pokud chce riskovat. Karl Schenck nebyl schopen slova ani pohybu. Malina překotně chrлил vysvětlení, jen aby pána zadržel:

“Ne pane, my nesmíme zpátky, jenom on může. Šojdr to už zná. Musíme nahoru, protože s novým dnem kouzlo pomine. Šojdr zatím slečnu zachrání anebo jí aspoň pomůže. On už tam byl, pane, Milosti. Říkal, že ty dámy nezestárly snad ani o měsíc, zatímco jemu tady uteklo půl života.”

Sternberk ztěžka přikývl.

“Co jim ještě ten starý prozradil?”

“Až nahoře, hraběcí Milosti,” pobízel ho mladý muž. Sternberk se ohlédl. Cestu ke tvrzi již spolkla bílá mlha a koně se začali plašit, protože se valila vzhůru k nim. Museli zpátky. Jak to předtím on sám vyslovil a jako ho nyní děsila vlastní slova: Do svého času, do svého světa.

“Ty couro! Bylo mu pouhých dvaadvacet let!”

Marie nečekala žádné díky, ale chtěla dámám vysvětlit, že pan Johann se s ní jen přišel rozloučit. Klečela před nimi, lokajem sražená na kolena, vedle ní lesník, který se jí v lese a ještě před městečkem marně snažil zastavit.

“Odpust’te mi,” šeptla k němu. Mlčel a to jí zabořelo víc, než hněv těch žen. Vyskočila dřív, než jí v tom kdokoliv mohl zabránit.

“Nejsem ničím vinna! To on přišel do mého pokoje, ale omluvil se a zase odešel. Živý a zdravý! Řekl, že se nechce rozrušit, zatímco vy... Chci ho vidět, chci vidět jeho tělo!”

Ženy na sebe pohlédly. Paní Eulálie si odkašlala a náhle přesladkým hlasem promluvila, jako by se nic nestalo:

“Takže náš ubohý bratr žil cudně až do své náhlé smrti? Splnil tedy dané slovo? Potom tedy i my splníme, co zvyk žádá. Uvidíte ho, drahá, ale ne takto. Služebné vás upraví, neboť nyní připomínáte spíše poběhlíci, která patří na pranýř!”

Zasmály se, jako by jejich podlá urážka byla pouhým žertem. Marie ukázala na lesníka:

“Prosím, pust’te toho muže, jen sloužil svému pánu, nic víc.”

“Opravdu? Budiž.”

“Nevěřte jim, slečinko, ani slovo! Víím, co jsou zač...”

“Mlč!” Eulálii stačil malý pohyb ruky a dva muži odtáhli Šojdra pryč. Marii nezbylo, než následovat služebné, které jí vedly do pokoje. Tvářily se velmi soucitně a Marie dobře vnímala, jak jí během oblékání a česání kradmo hladí a vzdychají. Nechápalá to, dokud jí neodvedly zpátky před své paní.

Marie se ocitla v místnosti, která připomínala malou kapli, ale nejspíš to byla komnata někoho velice zbožného. Na zdi byl rozevřený trojdílný obraz, pod ním spousta svíček, vyřezávané klekátko. Přímo před Marií stál katafalk, zakrytý tkaninou s obrovskými erby. Marie se zachvěla, když rozeznala zlatou sternberskou hvězdu. Hrabě se tedy nemýlil! Bála se pozvednout zrak výš, na vystavené tělo. Johann byl ve smrti stejně bledý, jako zaživa. A krásný. Vzlykla. Dorothea jí šeptla do ucha:

“U nás je zvykem, že žádný muž nesmí být pohřben jako svobodný. Musíme ho oženit, chápete?”

Marie přikývla, i když nechápala vůbec nic. Objevil se kněz, Dorothea postrčila Marii blíž k zemřelému a položila její ruku na Johannovu. Byla tak chladná! Teprve nyní Marie uvěřila, že skutečně zemřel. Slzy jí zmáčely tváře lítostí. Paní Eulálie bratrovi stáhla těžký prsten a nepříliš jemně ho nasadila Marii.

“Teď jsi jeho manželka, poslušná a oddaná, je to tak?”

Marie přikývla, nechápala naprosto nic. Podivný zvyk, podivný obřad, ale jestli to uleví Johannově duši... Eulálie vítězně zvýšila hlas, až se tříštil o klenbu kaple:

“Je tvou povinností následovat svého pána. Odneste posledního hraběte Holického ze Šternberka do rodinné hrobky!”

“A nezapomeňte nechat na katafalku místo jeho ženě!”

Teprve, když Marii uchopily čísi ruce a táhly ji pryč za odnášeným katafalkem, konečně pochopila. Pohřbí ji s ním! Marně však otevírala ústa, nebyla schopna vydat jedinou hlásku. Zahlédla vyděšené tváře služek, které se objevily v jednom ohybu chodby a prchaly se zástěrami na ústech. Slyšela ty dvě sestry, jak pobízejí sluhy k většímu spěchu. Než vyjde slunce, musí prý být hrobka uzavřena. Proč? Kam jdou tak dlouho podzemím? Dobře poznala syrovost hlubokého sklepení.

Konečně zůstali stát. Marie se chvěla po celém těle a vyděšeně rozhlížela. Museli tu čerstvě rozbourat zeď, v úzkém průchodu mezi kamením a sutí vyklidili ještě užší cestičku. Nebyl tu žádný zvláštní zápach ani předchozí vlhko, jen studený dotek přítomné smrti. Marie stála na kraji nízké rozlehlé krypty, jejíž klenutý strop podpíraly silné sloupy. Hleděla na řadu pěti zdobených rakví na katafalcích mezi nimi a na mnohé další, naskládané ve výklencích podél každé zdi. Dva muži rychle u každého katafalku připevnili dlouhou tlustou svíci, která mohla hořet snad celý den. Podle množství ztuhlého vosku Marie odhadla, že takto asi pálí svíce při každém pohřbu. Ostatní donesli Johannovo tělo několik kroků před Marii. Uprostřed hrobky vytáhli zpod katafalku nosné tyče. Znělo to, jako by drhly o dřevěnou rakev. Marie se zachvěla.

Bůhvíproč začala přemýšlet o tom, že někdo narychlo stloukl jakousi dřevěnou věc a pod tím vznešeným přehozem s erby se skrývá nehezká, hrubě odbytá bedna. Neměli by Johanna přenášet spíše na márách a ty potom zde na připravený kamenný podstavec položit? Bylo to všechno tak lajdácké, tak divně připravené! Copak se na takovémhle panství nenajde nic vhodnějšího pro tak vznešený účel, i když se stala nečekaná věc?

Jako by chtěly ty sestry ušetřit každou maličkost, která se mohla ještě hodit a pouze ten přehoz nemohly využít na nic jiného... Odpovídalo by tomu i nepřilíš plynulé přenesení těla a různě se hrbící pacholci. Nahoře huj, dole fuj, říkávalo se u nich doma, když kdosi vylepšoval zanedbané nebo pokažené nějakou vrchní parádou. Marie byla vychovaná k tomu, aby se v domě, kterému vládne, mohl každý podívat i pod ozdobné přehozy.

Zvedla bradu. Bála se, samozřejmě, že ano. Kdyby tu byla sama, křičela by, spínala ruce, prosila, tloukla do zdí... ale to nesmí. Nyní má totiž plné právo a povinnost těmito svými švagrovými pohrdat, stát o stupeň výše, než jsou ony. A před těmi, kdo nám nesahají po kotníky, nesklápíme oči!

Stála tam hrdě vzpřímená, klidná a důstojná, až ji sluhové uctivě pustili a nechali být. Přihlížela, jak Dorothea nechala ještě víc posunout bratrovo tělo stranou, než byla spokojená. Neřekla ani slovo, když Eulálie poručila přinést ještě vysoký stolec s kulatou malou deskou. Postavila tam pohár s vínem a položila velikou dýku. Ušklíbala se:

“Povinností Šternberkovy vdovy je vrazit mrtvému dýku do srdce, aby se nemohl probudit a škodit živým. Ten jed je drobná pozornost pro vás, hraběnko.”

Chladně pohlédla na smějící se ženu. Johannovi u hlavy svíci nezapálili. Proč? Museli by donést zvláštní svícen? Nebo jim nebyl bratr dost dobrý ani na tento projev úcty? Mariina tvář možná mluvila víc, než by řekla slovy. Eulálie se zarazila a opatrně Marii obešla. Ta se nepohnula ani neotočila. Slyšela přitom dobře, že za ní zazdívají vchod. Obě ženy si daly záležet, aby slyšela, jak rozkazují pacholkům, jak je pobízejí ke spěchu.

Marii se vynořily v paměti další nesrovnalosti. Tělo významného člověka přece bývá balzamováno, vystaveno, pohřeb šlechtice znamená společenskou událost! Vždyť Johann byl posledním z rodu, neříkal jí to? Kde má tedy zlomený meč a štít? Nebo jenom erb? Když zemřel jeden takový poslední muž jakéhosi rytířského rodu, byla malé děvče a z té podívané si příliš nepamatovala. Ale jistě byl mrtvý ukládán do hrobky během modliteb biskupa a jeho družiny. A slavnostně zlomili meč a štít, oboje uložili s ním.

Konečně za ní byly zvuky natolik vzdálené, že tu zůstala opravdu sama. Jako kdyby kdosi jiný poroučel jejím nohám, přistoupila ke katafalku, poklekla na kamennou podlahu a začala se modlit.

“Dceruško, probudte se,” ozýval se v Mariině hlavě milý hlas. Dřív, než otevřela oči, vynořila se jí z paměti dáma ve starodávném oděvu. Nemýlila se, byla to ona, ozářená

kupodivu mnohem větším světlem, než jaké mohly vydávat svíce, které již zhruba ze třetiny vyhořely. Marie neobratně zvedla hlavu, posadila se. Během modliteb prochladla a sesunula se na kamenné dlaždice. Dáma se na ni povzbudivě usmála. Potom se rozhlédla kolem:

“Vidíte? Věděla jsem, že smíme doufat.”

Marie si udiveně prohlížela přítomné šlechtice a šlechtičny, některé v oblečení tak starodávných stříhů, že se nepodobalo ničemu, co kdy viděla na obrazech. Snad kdyby si je pořádně prohlížela na radnickém zámku... Nemohla, docela dětinsky se bála všech jejich upřených přísných pohledů a nemohla o tom povědět ani Karlovi. Smál by se jí, že v sedmnácti dokáže vést dům, ale z několika barevných skvrn na plátně má obavy. Možná by nad ní kroutil hlavou ještě víc, kdyby ji nyní viděl ve společnosti všech pánů, dam - i dětí. Pochopila velice bystře, co jsou asi zač: Duchové těch z rakví.

“Jsem také mrtvá?”

Dáma zavrtěla hlavou a oslovila prošedivělého urozeného pána vedle sebe:

“Slyšíte, manželé? Je statečná. Ví, kým jsme a zůstala klidná. Po ní konečně smíme žádat oběť a pomoc.”

Pán přikývl, ostatní se mezi sebou neslyšně radili, pokyvovali však souhlasně hlavami a brzy se na Marii dívali přívětivě všichni. Ta pohlédla směrem k čerstvě zazděnému vchodu a potřásla hlavou.

“Ráda vám všem pomohu, ale nevím, zda to bude v mých silách. Brzy zemřu hladem a žízní, pokud nevypiji pohár s jedem.”

Pán políbil dámě ruku s něhou a vroucností, jaká svědčila o velkém citu k ní.

“Nemýlíte se, má drahá. Toto dítě si vskutku zaslouží naši úctu a obdiv. Děvenko, je mi velikou ctí a potěšením, že právě ve vás přijímám dceru, manželku svého jediného syna a dědice. Jak se jmenujete, dítě?”

Marie si trochu srovnala sukni a uklonila se vznešenému pánovi, jak nejlépe uměla.

“Jmenuji se Marie Anna Schenck, vaše Jasnosti. Jsem sestrou přírodozpytce Karla Schencka z Řezna. Ze starého měšťanského rodu.”

Vyslovila to s hrdostí, jako kdyby měla otce přinejmenším císařem. Nikdo z přítomných nehnul brvou, nikdo se neušklíbl ani neprojevil zklamání.

“Zapomněla jste říci celé své jméno. Jste nyní Šternberkovna, naděje celé naší holické větve rodu. Dovolte, abych Vás představil rodině a přátelům.”

“Děkuji, pane, bude mi velikou ctí.”

Marie byla rázem zaplavena vznešenými jmény a přídomky, názvy panství a příbuzenskými vztahy všech přítomných. Ukláněla se a oni se ukláněli jí, vítali mezi sebe a přáli štěstí. Jako by tu všichni tančili podle pokynů novopečeného tchána. Teprve ke konci si Marie uvědomila, že se duchové poté asi znovu ukládali k spánku, protože náhle osaměla jen s Johannovými rodiči.

“Není vhodné, abych vás uváděl do rozpaků svou přítomností,” rozloučil se hrabě. “Má drahá manželka vám vysvětlí, co je třeba. Já si pouze dovolím doufat, že vám vaše kuráž a dobré srdce jistě pomohou.”

Marie osaměla s hraběnkou. Ta jí pokynula a společně přistoupily k Johannovu tělu, ke kterému se předtím vyděšená a vyčerpaná Marie neodvážila přiblížit. Teprve nyní si všimla, že zpod slavnostní bílé paruky, která se sesunula poněkud stranou, vykukují tmavé kadeře. Ve světle svíček vypadaly zvláště, ale neměla čas je prohlížet.

“Můžete mne nazývat matkou, Marie, třebaže se již zřejmě nesetkáme. Ne na tomto světě. Ted’, prosím, rozepněte mému synovi šaty a košili, položte dlaň na jeho hrud’. Tam, kde by mělo bít srdce.”

Marie poslechla. Hrud’ mrtvého byla kupodivu teplejší, než její prokřehlé prsty. Náhle jako by se pod nimi cosi zachvělo. Téměř vykřikla. Hraběnka bolestně stáhla tvář.

“Ano, dceruško, Johann je živý. Probírá se z omámení po lektvaru, jaký i ze mne kdysi udělal naoko mrtvou. Jenže mne nenechaly tak volně ležet jako jeho. Vidíte?”

Hraběnka ukázala na jednu z rakví, zakrytou pohřebním přehozem s vyšitými erby. Látko se nadzvedla, jako by ji zespoda ofouklo a Marie uviděla tři kovové pásy, které rakev sice zdobily, ale zároveň svíraly jako obruče.

“Mně nepatřila milost rány dýkou, nejsem Šternberkovna rodem, navíc pouhá žena, jimi opovrhovaná a nevítaná. Ne, nedopustily se tím matkovraždy, protože nejsou z mé krve. Provdala jsem se za vdovce se dvěma dcerami. Byla jsem však vinna tím, že jsem dala manželovi dědice. Zdravého a silného, schopného vládnout majetku, který manžel rozhojnil, zatímco ty dvě se vdaly a jejich muži se zadlužili.”

Marie si vzpomněla na Johannova slova tam nahoře, daleko a v bezpečí. Šternberk... Převalovala to jméno v ústech. Znělo podobně, jako v její rodné němčině, ale přesto zvláště, nově... Zachvěla se náhle příšernou představou pomalé smrti, která mu hrozila, zatímco pod její dlaní znovu nesměle ťuklo mladíkovu srdce. Jeho tvář byla bledá, jako by je uslyšel a zděsil se, ale přece jen ne poznamenaná smrtí. Hraběnka přikývla:

“Správně, nezabily mne přímo, zemřela jsem až tady. Takřka jsem zešílela hrůzou, ale potom jsem našla útěchu v modlitbách. Volala jsem všechny Janovy předky, prosila Boha i peklo o pomoc. Věděla jsem, co čeká mého malého synka a děsila se těch jeho budoucích útrap. Stal se zázrak: Od Ostřetína každého měsíce, rok co rok, přicházejí lidé, neznalí tohoto kraje, aby na jedinou noc prožili zvláštní dobrodružství.

Nevím, jak to přijaly ty dvě, proč se nepodivují zvláštním cizincům. Zda je to součást kouzla, spravedlnosti nebo milosti Boží, to mi zůstalo skryto. Měsíc co měsíc bdím a sleduji, co se na tvrzi odehrává, celé ty roky Jana toužím chránit. Není mi však dopřáno ani tolik moci, abych syna směla varovat. Ba co hůř: Nemohu dostatečně varovat ani ty příchozí... Sledovala jsem, jak můj Jan Václav roste, jak žije ve strachu a střídmosti. Měsíc co měsíc se mi svíralo srdce úzkostí, že z Javůrky, toho opukového kopce nad léčivou studánkou, včas nesestoupí dívka nebo žena, která by mého chlapce vrátila životu.”

“Proč dívka, paní... matko?”

Za váhavé oslovení si vysloužila oděmnu. Paní hraběnka ji políbila na čelo, i když dotek rtů Marie vůbec necítila. Oči se jí zamžily dojetím. Hraběnka však musela dopovědět, co bylo nutno vyslovit:

“Jenom dívka přiměje Jana pochopit, jak ho ty dvě chamtivé nevlastní sestry zamotaly do lží. Jenom dívka, která se stane jeho manželkou. Třeba tady, v této hrobce, když není vyhnutí. Jan se musí probudit a poznat, že je mužem, který se nemusí obávat rodové nemoci. Teprve potom bude schopen uvěřit a pochopit, co se tu dělo.”

“A potom tu zemřeme spolu?”

Hraběnka pobaveně zavrtěla hlavou.

“Kdepak, dceruško. Dýkou lze přece uvolnit čerstvě postavenou zeď a za ní čeká silný muž, který se rozhodl ti pomoci. Sami rozhodnete, kdy vystoupíte zpátky mezi živé.”

Tichounký smích zazněl nad okolními rakvemi docela zvláště. Patřil sem a Marie cítila, že sem patří i ona a Johann - nebo snad Jan Václav? - a všechno to, co by se tu mělo dít. Zrudla, pohled jí padl na veliký prsten. Je přece vdaná žena. Měla by dokázat přijmout... Sklonila se k Johannově - Janově tváři. Neznala hezčí ani milejší. Stáhla tu

bílou paruku a pochopila, proč vypadal tak bledý, téměř průsvitný. Vídala přece takovou pleť u sousedčiny dcerky, své malé zrzavé přítelkyně, která již vyrostla do krásy. Vlasy jí tehdy během zimy potemněly jako zašlá měď, ale kůže zůstala světlá. Jan Václav byl zrzek! Vážnost chvíle narušily ohlasy vzpomínek na posměšné říkačky. Bylo to však velmi nezdvořilé a Marie se ovládla. Tím pádem věděla, jak bylo pro všechny snadné uvěřit v Janovu podivnou chorobu. Byl i tohle záměr jeho sester? Nepochybně.

Marie vzpomínala na předešlý večer, ale ještě více na minulou noc. Snad byla minulá, ale co, vždyť přesnost není důležitá. Ona není vědec jako Karl. Ona je... Janova víčka se zachvěla. Zázrak, probouzí se!

Ano, pod její dlaní se zahřívá mužská hrud' a srdce bije rychleji! Opatrně se vyhoupla nahoru, klekla si vedle něj, rozepnula Janovi šaty a začala třít hrudník a paže, jak to jednou viděla u felčara na náměstí. Vzdychnul, srdce mu už bušilo tak, že cítila i tep na zápěstích. Marie se zmocnila radost tak silná, že se neovládla a muže políbila. Nečekaně ji objal, neohrabaně tiskl své rty na její, jako by z nich hodlal pít.

“Ach, vždyť mne udusíte,” vzepřela se mu. Otevřel oči, ale na nic se neptal. Přetočil se s ní, vážně vzal Mariinu tvář do dlaní a pozorně zkoumal. “Jste se mnou.” Přikývla. “Stal se zázrak nebo jsem v ráji?” Sebrala všechnu odvahu: “Jste mezi předky a já jsem vaše žena. Ehm, budu vaše žena, jestli mne budete chtít.”

Rozhlédl se a zbledl.

“Je to tedy pravda... Zemřel jsem jenom napůl.”

“Ne,” přerušila růst hrůzy v Janově očích. “Vy jste zdravý a silný, pouze jste měl uvěřit těm strašným rodinným pověstem. Jen si vzpomeňte, nepil jste něco před spaním? Když jsme se rozloučili?”

Svraštil čelo.

“Nevzpomínám si. Ale je to možné. Mívám karafu s bylinným odvarem... A vy?”

Ukázala mu prsten.

“Oddali nás, protože prý jen jako vaše manželka vám smím probodnout srdce. A ten jed vedle ve víně je určen pro mne.”

“Cože? To je nesmysl, to nemůže být...” zarazil se. Dýka v jeho dosahu vypadala příliš skutečně, jeho prsten na Mariině ruce také. Staré šaty jeho matky, prý svatební... Pohledem zavadil o čerstvou zeď, vzal dýku a chtěl vstát. Marie ho zadržela. Byla červená jako čerstvě uvařený rak a koktala, ale musela to vyslovit.

“Duch vaší matky mi řekl, že nemáte vyjít ven, dokud neuvěříte sám sobě. Že jste zdravý a silný. Teprve potom nám ta dýka pomůže.”

Nemusela říkat víc, pochopil. Tentokrát se sklonil on a prohlížel Mariinu tvář, jako by ji viděl poprvé. Ležela na zádech a čekala, nic víc. Jen potlačovaný strach za maskou ovládnutí se pokoušela udržet skrytý.

“Pro tohle jste sem tedy přišla?”

“Co to říkáte?! Řekla mi to až tady. Vaše matka. Ony mne pouze odsoudily.”

Zavrtěl hlavou.

“Možná mi splnily nevyslovené poslední přání lépe, než tušily. Máte pravdu, nesmíme je zklamat. Nikoho z těch, kdo nás přivedl až sem.”

Setřel Marii slzy, které tekly z koutků přes spánky dřív, než doputovaly k vlasům. Skoro roztržitě přešel ukazováčkem po jejích rtech, jako by se potřeboval na cosi rozpomenout.

“Marie, chcete být mou ženou?”

Nechápala, jak se může ptát. Proč jenom nebere, co se mu nabízí? Copak mu to nestačí? Opravdu chce po Marii, aby vyslovila vlastní vůli? Když konečně našla správná slova, bylo moc těžké je vyslovit:

“Ano, chci.”

Probudili se současně. Tiskli se k sobě nazí pod Janovým pláštěm, ale ani ve studené hrobce jim nebylo zima. Naopak, každý kousek kůže, kterým se dotýkali, strašlivě žhnul.

“Žijeme...”

Jan to slovo vychutnával tak slastně, že nebylo třeba cokoliv dodávat. Marie ho objala a políbila. Žijí a žít budou, protože Jan získal pevný bod. Bratr to jednou o někom říkal, že potřeboval pevný bod a pohnul by i vesmírem. Ano, Jan má, oč se opřít. Zrůžověla při pomyslení, co onen bod, nebo spíše body, obnášejí.

“Myslím, že je čas,” odpověděl Jan Václav Mariiným myšlenkám. Otočil se, aby našel nějaké svršky. “Marie,” vydechl překvapeně. Pohlédla přes jeho rameno k zemi a zatajila dech. Na rozházených šatech leželo několik dýk, mečů a rapírů, neuměla ty zbraně pořádně pojmenovat. S tímhle jistě dokážou uvolnit zdivo, i kdyby se jejich dýka zlomila! Otočila se, sklouzla na zem. Hned ji ovanul chlad, takže honem sáhla po košili. Jakmile ji zvedla, cosi se vysypalo na zem. Jí zase všichni ti mrtví přenechali řetězy, prsteny a perly. Jan sice sbíral své dary ze země, ale zvuk tohoto rozsypaného pokladu nepřeslechl. Pozoroval, jak se perly kutálejí na všechny strany.

“Očividně to sem někdo musel dát, když jsme spali. Ale...”

Marie si honem oblékla košili, natáhla punčochy a nazula střevíčky. Nad spodničkami zaváhala, připadalo jí zbytečné oblékat si tolik najednou. Všimla si, že svíce již hoří v poslední čtvrtině. Proč jen ji to nenapadlo dřív?! Honem všechny sfoukla mimo jedinou

a cestou opatrně posbírala perlové kuličky. Bylo by špatné tady uklouznout. Omotala spodek svíčky jednou ze spodniček, aby ji vosk nepopálil. Jan se zatím také oblékl, ale kabátec položil Marii přes ramena.

“Myslím, že vás šaty příliš nezahřejí, ale přesto byste se měla obléct úplně.”

“Zahřeje nás práce,” usmála se a postavila svíčku ke zdi. “Vaše matka mi řekla, že za zdí čeká silný muž. Pomůže nám z druhé strany. Ach, podívejte, jak tlusté tady dělali spáry! Malta je ještě měkká jako máslo!”

Jan prozkoumal místa, na která ukazovala. Nezačal však vydloubávat maltu, jak Marie čekala. Natočil její tvář ke světlu mihotavého plamene a začal se konečně ptát. Chtěl vědět, zda to všechno nakonec není jakási hra. Odmítal uvěřit na duchy a dary mrtvých předků.

“Kdo jste vy a kdo byli všichni ti cizinci, kteří přicházeli směrem od Ostřetína a přitom se divili, když jsem se jich ptal? Nevěděli, kde jsou, mluvili o Rokycanech, Berounu, Plzni... Přitom museli jet po známé cestě k moravské hranici! Co je to za podivné spiknutí?!”

Marie svésila hlavu. Copak tohle může zodpovědět někdo jiný, než jeho matka? No ovšem, matka! Oddechla si, ale jenom na okamžik. Bude to pro něj staršná zvěst! Podívala se mu vážně do očí. Janovi se chvěly rty, byl nejspíš připravený na přiznání, že si z něj sestry udělaly jakýsi hrůzný dobrý den.

“Vaše matka vám to vysvětlí. Myslím, že její duch se nám už nezjeví, ale její rakev jistě vydá svědectví.”

“Mám snad kvůli vašemu rozmaru znesvětit místo jejího odpočinku?!”

Marie se výmluvně podívala na prázdný katafalk kde se zrovna úctou k předkům nezabývali. Potom Přesla k rakvi, kterou jí hraběnka ukázala, a nadzvedla těžkou pokrývku, zdobenou erby.

“Možná ji osvobodíte. Ona si zaslouží odpočívat jinde, než ve svém žaláři a na místě utrpení. Podívejte na ty kovové obruče: Proč nejsou podobně zdobené ostatní rakve?”

Jan mlčel, nechápal. Marie musela napovědět víc:

“Možná jsem se i já stala obětí divné hry. Možná to nebyl duch vaší matky, kdo mi vyprávěl, že tu byla pohřbená zaživa, ačkoliv s rodovou nemocí nemohla mít nic společného. Nebyla přece Šternberkovna, navíc jako žena neměla právo na dýku v srdci. Pokud ale neotevřeme podivně uzavřenou rakev, nedozvíme se pravdu. Možná tam pokojně leží zetlelé tělo, ale možná jsou uvnitř stopy po tom, že se marně snažila dostat ven.”

Jan beze slova přistoupil s dýkou k rakvi a začal zkoušet, jak ji otevřít.

“Prosím, posvitte mi,” požádal Marii. Než mu vyhověla, dýku zlomil. “Bože, tak důkladně...” Slova mu uvízla v hrdle. Vzal si jinou zbraň, stoupl si k vedlejší rakvi a pokřižoval se. “Otče, odpusťte, pouze to zkusím.” Víko nadzvedl na dvou místech bez větších obtíží. Pokřižoval se, dovnitř nenahlédl, jen upravil přehoz a vrátil se k matčině rakvi. “Mohla jste vědět, že tu leží ona, ale máte pravdu, že se o ni sestry postaraly dost zvláště, velice důkladně, řekl bych. Přitom mi o ní vyprávěly, jak andělskou bytostí byla.”

Konečně se mu podařilo uvolnit nějaký hřeb a po něm další. Se skřípěním a velice pomalu vypáčil víko natolik, aby je mohl odškubnout. Marie couvla, ale Jan velitelsky pokynul. Musela přistoupit blíž a osvětlit vnitřek rakve.

“Můj Bože!”

Tělo vypadalo zachovale, Pod rozčuchanými bílými vlasy na ně hleděla klidná tvář, s otevřenýma očima a ústy. Dívala se, jako by nedopověděla slovo - anebo se chtěla nadechnout. Té tváře, uvolněné smrtí, se však dotýkala ruka, zkrvavená a plná ran. Jan se něžně ruky dotkl a potočil ji, jak jen bylo možné. Vzhlédl k Marii, která se tiše rozplakala:

“Rozdrásala si prsty až na kost. Pohleďte na roztrhaný závoj, kterým byla přikrytá, na rýhy ve víku... Jak strašně asi trpěla! Vlasy jí zbělely, ačkoliv zemřela tak mladá... Kdo byl tak strašlivě krutý?!”

Marie mlčela, zavrtěla hlavou. Doufala, že nebude muset znovu vyslovit obvinění. Jan se vrátil ke svému katafalku, všechno z něj rázně smetl, potom matku opatrně zavinul do svého pláště a přenášel tam. Perly znovu šramotily po zemi, po jedné poněkud sklouzl, ale hned ji odkopl pryč. Konečně své drahocenné břemeno pomaličku a něžně položil. Opatrně rozhalil látku a soucitně pozoroval, jak se osvobozené tělo a hlavně krásná matčina tvář mění a sesychá.

“Ať leží volně, bez těsného vězení. Zasypu ji květy a ...”

Zazněla vznešená melodie, jako by se ubohé duši zavražděné otevírala nebesa. Marie ji poznala a jak byla zvyklá zpívat na kůru, dala zaznít svému čistému hlasu. Bylo to víc, než modlitba. Marii připadalo, že snad po schůdcích jasných tónů odchází duše ubohé hraběnky přímo do ráje.

Jan se tiše modlil. Potom dlouho mlčel, než tiše poděkoval, vzal ze země další dýku a bez dalších řečí se snažil uvolnit zdivo. Marie si stoupla vedle něj. Musela zapálit další zbytek svíčky, než se dostali tak hluboko, aby uvolnili dva sousední kameny. Nedařilo se jim žádný vypáčit, zato je společnými silami nakonec vytlačili do prostoru za zdí. Trhli sebou, když se ze tmy ozval rozechvělý hlas:

“Slečno, jste v pořádku? Slyšel jsem zpěv a varhany...”

Jan docela nevlídně odvětil:

“Jsme přece pod kostelem. Kdo jste vy?”

“To je přece Šojdr, lesník Šojdr! Vás dali na stráž ke zdi? Proč?”

Mariina radost neznala mezí. To je ten slíbený muž, který jim pomůže ven! A opravdu, Jan už mu bez řečí podal starý meč a společně uvolnili další kámen. Lesník zatím překotně vyprávěl, že tady byl výklenek mezi sloupy, kam ho zazdili, aby neměli svědky.

“A jak by sem chtěli ještě pohřbívat,” podivila se Marie. Jan vzdychl. “Jsem poslední z rodu, sestry by měly být pohřbeny v hrobkách manželů. Sem se jinak spouští rakev z kostela. U bočního oltáře je velký náhrobek, z něhož se odsune deska a spustí žebřík. Hrobníci upraví místo, potom na ně postaví rakev s přehozem a květinami, zapálí svíce - a vrátí se.”

“Takže tam nahoře již sloužili mši...”

“Nejspíš ano,” potvrdil Marii Jan, zatímco Šojdr pilně pokračoval v práci.

“Pohleďte!”

Pod jeho nástrojem se objevil rovný kus dřeva. Šojdr ho očistil až do výše očí a odhalil dveřní závěs.

“Byly tu dveře!”

Pohlédli na sebe a Marii svitlo: Kdosi tu dal připravit cestu z hrobky. Snad kdyby selhalo opatření s dýkou? Jan zašeptal:

“Otec... Jistě to byl on! Měl přede mnou tři syny, všechny mu vzala horečnatá nemoc. Snad doufal, že se probudí, jistě je tudy chodil navštěvovat. Slýchal jsem, že už ze smrti prvního byl bez sebe zármutkem a dělal divné věci. Nevím jaké, ale tohle by mohla být jedna z nich.” Potom se obrátil na Šojdra a poručil:

“Nesmíme plýtvat silami. Pust'te se do té druhé zdi, my tady uvolníme jen tolik, abychom mohli prolézt. Máte tam dost místa i pro mne?”

“Bude to těsné, ale vejdem se, pane.”

Měli veliké štěstí, druhá zeď byla pouze cihlová, na dvě šířky cihly. Šojdr zedníky pochválil po svém, pronesl cosi o tom, že maltu měli málo mastnou a proto mizerně drží. Navíc ta vnitřní vrstva byla tak volně ložená... Jan souhlasil:

“Zůstali mi tady ještě věrní.”

Než byl uvolněn dostatečně velký průlez, téměř nemluvili. Občas zanechali práce a naslouchali, zda někdo nejde na obhlídku. Cihlu po cihle opatrně vyjímali a kladli na zem. Konečně mohli dál. Marie právě zapálila poslední svíci. Jan ukázal na zem ke katafalku, kde spočívalo tělo jeho matky:

“Má drahá Marie, podejte mi, prosím, ty tři nebo čtyři zbraně, které nám zbyly. Dooblékněte se a nezapomeňte ani na dary předků. Nechci, aby si mysleli, že jsme nevděční - a možná je budeme velice brzy potřebovat.”

Prošli chodbou, muži s připravenými tasenými zbraněmi. Na konci je čekaly zamčené dveře. Co teď? Prohlíželi, zda se dají nějak vyrazit nebo odstranit zámek. Šojdr si povzdechl, že ani pistole by jim asi nebyla moc platná, dveře vypadaly hodně bytelně. Svíci, kterou nyní nesl, prohlížel okolí píd' po pídí. První si všiml malého, ale hlubokého výklenku s hluboko zastrčenou, ukrytou olejovou lampičkou. Byla plná, připravená k použití. Spokojeně ji zapálil a podal Janovi. Přitom zahlédl jakýsi nápis. Znovu to místo osvětlil a na boční stěně mohli číst: Kdo vycházíš a vládneš tělem, odemkni. Zatajili dech: Je možné, aby tohle ty dvě vražedkyně přehlédly?! Šojdr strčil do výklenku ruku až po loket a skutečně: Vítězně třímal klíč.

Bůh stál při nich dál, neboť klíč byl správný a šramot odemykání nikoho nepřivolal. Když se Jan za dveřmi rozhlédl, pochopil, proč. Byli v další chodbě, u sklepů. Dosud netušil, že starý portrét neznámého muže v brnění je zároveň druhou stranou dveří do podzemní chodby ke kostelu.

Všude byl klid, ale Jan rychle našel postranní strmé schodiště pro služebnictvo. Štěstí jim přálo, v jednom výklenku uviděli podnos plný zbytků z panského stolu. Byl tu i džbánek s mlékem, rychle se podělili a spěchali dál. Marii napadlo, že někomu překazili hodování, ale jim se to velmi hodilo. První živou duši spatřili až u Janova předpokoje. Než se pokojská stačila leknout, zacpal jí Jan ústa a vtáhl dovnitř.

“Mlč, nekřič, nic se ti nestane. Kde jsou sestry, co dělají?!”

“Ja-ja-jasnosti, já... S farářem mluví o pohřbu. Jsou v knihovně, prosím.”

“Copak vy všichni nevíte, že mne odnesli do hrobky a nechali tam i s mou manželkou Marií?”

Služka sklopila hlavu, chytla cíp sukně a utírala si oči.

“Když oni mluvili o nějakém starém zvyku... Po sedmi dnech chtěli hrobku otevřít, vystavit tělo a... a pozvat vznešené panstvo...”

“Dobrá. Teď se postarej tady o paní hraběnku, uprav ji co nejlépe. Nikam nechod! Musí stačit, co je v mých pokojích. Abych nezapomněl, má drahá: zatím u mne nic nepijte a nejezte, nevíme, zda tu nezbylo něco otráveného. No tak, děvče, postarej se o svou novou paní!”

Marie se unaveně usmála. Stále div neumírala žízní a dalšími útrapami těla, ale věřila, že brzy bude všeho dost. S nelíčeným potěšením zjistila, že je tu veliký džbán s vodou, připravený v umývadle. Svlékla si, co se dalo a jen v košili a spodničce si omyla prach a špínu z hrobky.

V předpokoji na sebe zatím muži mlčky hleděli. Šojdr samozřejmě nechával slovo urozenému pánovi, Jan zase přemýšlel, co všechno o Šojdrovi a Marii chce opravdu vědět. Byl dost vzdělaný, aby tušil, že spletenec událostí se vymyká logice a zdravému rozumu. Přesto byl s tímto mužem spojen osudem a ještě ho potřeboval. Neobrátil se

nakonec proti němu a Marii? Nebo mu Marii odvede? Venku se stmívalo, sestry s farářem trávívají večery v dlouhých rozpravách. I oni tedy mají dost času.

“Kdo jste a proč bych měl věřit, že při mně budete stát i nadále?”

Prošedivělý muž s povzdechem pokrčil rameny.

“Na totéž bych se mohl ptát i já vás, pane. Nerad bych skončil někde na čarodějnické hranici nebo zmizel jako mnozí přede mnou. Pochopil jsem totiž, že jsem v jiném světě. My oba, slečinka i já, jsme sem zapadli jako do pasti. Opravdu to chcete vědět?”

Jan zatajil dech a přikývl. Visel očima na rtech lesníka a zazdalo se mu, že jeho tvář někoho připomíná.

“Pane, vy jste stejný, jako když jsem tu byl poprvé. No, možná o půl roku, o rok starší, o víc ne. Určitě byste mi neuvěřil, ale odnesl jsem si tehdy památku...” Lesník sáhl do záňadří a vylovil úzký řemínek, na němž visel prstýnek se zeleným kamenem. “Tohle mi dala paní Dorothea. Nechtěl jsem s ní mít nic, přísahám, ale ona se mi zaslíbila a tvrdila, že ji stíhá rodové prokletí, když nebude mít do rána muže... Také mi vyprávěla, že vy nesmíte zůstat o samotě s dívkou, že by vás zabila, že je to nějaká věštba. Proto jsem se vrátil, když slečinka utíkala sem za vámi zpátky.”

“Cože?”

“No, vyjeli jsme na ten kopec nad studánkou, kolem té opukové sovy...” “Ano, Javůrka mu říkáme.” “Žádná Javůrka, pane... Milosti. U nás je to Dvouhrbák. Tedy až po tu bukojedlinu, kde se zmatou cesty. A kde se objevuje mlha, která se před slečinkou už poprvé rozestoupila jako Rudé moře před Mojžíšem. To já jel mlhou pořád, když jsem byl sám. Byla řídká, kůň se nebál, ale takhle to nebylo. Říkám vám svatou pravdu, Milosti: Mlha tam stála hustá jako smetana, ale jak slečinka pobídla hnědku, jako by ji nožem rozkrojila! Poprvé i podruhé, když jí náš pan hrabě říkal, co jste zač a ona pak lstivě ukázala na druhou stranu a honem jela zpátky.”

“Kdo je váš pan hrabě - a co jsem podle něj zač? Zjevení?”

“Náš pán je taky poslední z rodu. Říkal, že je Šternberk jako vy, ale z jiné větve. Ta vaše vymřela už před sto lety..”

“Nesmysl, copak tu nejsem živý a zdravý?!”

“No, pane - Milosti, to bych radši nechal stranou. Jestli jsou tohle opravdu Holice, jak říkal můj pan hrabě, tak nemůže být víc, jak rok 1712. A přitom už moje první cesta sem, kdy mi dala Dorothea prstýnek, se udála léta páně 1781. Deset roků před... No, to byste asi opravdu nechtěl a neměl vědět. Teď máme tam u nás o šestadvacet roků víc. Takže skoro rovných sto roků po vaší smrti!”

Jan si prohlédl prsten a znovu pátral v Šojdrově tváři po známých rysech.

“Byl jste i tehdy lesníkem, že? Před večerí jste se pomodlil a žehnal našemu domu, že je tak pohostinný.”

“No, to jsem byl asi skutečně já.”

Jan pomalu přikývl.

“Je to sotva půl roku, příteli. Neuvěřitelné! Jako by vedle sebe stály dva světy. Nebo se popletl čas a dovolil někomu návrat do minulosti. Mýlíte se však, jsme teprve před koncem sedmnáctého věku. Rod tedy vymře až mnou. Povězte ale, proč jste ráno zmizel jako ostatní? A proč jste utíkali tentokrát?”

“Tehdy prvně, před úsvitem, jsem se probudil vedle té druhé, Eulálie. Vyděsil jsem se, vždyť jsem čestný muž. Uléhal jsem s Dorotheou, uvěřil, že se chce stát mou ženou, a najednou tohle! Zároveň jako když kolem začnou bzučet hejna much s jedinou větou: Uteč, zachraň se! Snad dobří andělé mi radili, jsem zvyklý varování neoslyšet. Poslechl jsem a doma potom vyslechl mnoho zvěstí o mužích, kteří se na kdesi Dvouhrbáku ztratili. Vede tam zapomenutá cesta a občas na ni někdo zabloudí.

Nevrátili se všichni, pane, ale ti, kdo o dobrodružství začali mluvit v šenku, říkali to samé. Než se jim ostatní vysmáli, vyprávěli o dvou vznešených dámách a nemocném bratrovi...”

“Co se stalo nyní, vyprávějte,” nedovolil Jan Šojdrovi přestat vzpomínat. “Inu, já jsem první zaslechl kvílení ženských. Byl jsem na stráži, čekal, co se bude dít. Pánové byli v péči ženských, to bylo nad slunce jasnější. Ani o slečinku jsem se moc nebál, ale kdyby jen slabě vykřikla o pomoc, šel bych i proti vám. Neurazte se, ale je to taková čistá duše, tu musí každý poctivý člověk chránit!”

“Máte k tomu moje svolení i pro příště, nebudu-li jí stát po boku já sám,” přikývl hrabě a Šojdr si oddechl. Pokračoval ve vyprávění: “Začal shon, ale tak divně, všichni ti vaši lidé pořád mlčeli jako celé městečko. Jen vaše sestry bylo slyšet. Kvílely a oplakávaly vás. Vzbudil jsem Malinu, toho mladého, aby připravil koně, běžel pro pány - a povedlo se. To už bylo rozumět, že jste mrtvý.”

“Už plně chápu. Jedná se o spiknutí, kterého jsem měl být obětí. Jak si ale sestry mohly myslet, že něco získají? Nemají syna, kterého bych před světem prohlásil za svého, neměly dostat téměř nic po mé smrti. Nevěřím, že by mne pouze nenáviděly. Snad mou matku, ale proč mne?”

Šojdr se podrbal na hlavě a pokrčil rameny.

“Já nic nevím. Nejradši bych sbalil slečinku a vrátil ji domů k bratrovi. Jestli jsem slyšel dobře, náš pán dal slovo, že bude jeho hraběnkou, aby nějak dostal rodové cti. Jenže jestli jsem dobře slyšel, teď ta pokojská mluví, už není jako němá. To se mi nelíbí, to je jinak, než o těch divných dnech s mlhou.”

Jan zpozorněl:

“Marie že byla zasnoubená s Gasparem Mariem?”

Šojdr zavrtěl hlavou, podrbal se rozpačitě ve vlasech.

“Kdepak, náš pan hrabě si myslel, že jste ji svedl. Říkal něco o tom, že by z toho byl taky Šternberk, takže to spraví. Měl jste vidět slečinku, jak měnila barvy! Hned jsem si říkal, že snad ani není správné mít tak dobrý sluch. A taky mne napadlo, že se slečinka jen tak nedá, tak jsem zbystřil – a ona jim opravdu utekla! Všichni zůstali jako opaření. Nevěřil bych, že je tak snadno převezel!”

Jan se usmál obdivu starého muže, ale potom znovu zvažněl.

“Ještě sestry vyslechnu, jenže mám pocit, že bych je mohl odsoudit k čemukoliv hned tady, na místě. Myslím, že by pro ně bylo nejlepší, kdyby našly svůj trest i věčný klid vedle svých manželů. Jenže pochybuji, že by na tohle přistoupili noví páni těch sídel. Ani já bych s čímsi podobným nikdy nesouhlasil. Pane ze Šojdrů, jste podle svých slov snoubencem mé sestry, takže spolu s Marií můžeme vytvořit jakousi rodinnou radu. Ta obvykle nakládá s provinilci z našich řad podle svého uvážení - a bez ohledu na zemské zákony. Věřím, že se ujmu svého panství bez velkých bojů a násilí. Co ale potom? Pokud se nemýlíme, jejich zločiny volají do nebe.”

Marie dala pány pozvat dál. Pokojská ji učesala a pomohla upravit šaty. Jan jí složil poklonu a políbil ruku. Šojdr se uklonil beze slova.

“Má drahá, měli bychom nyní shromáždit služebnictvo, které nám zůstalo oddáno. Musíme zjistit, kdo sestrám při jejich zločinech pomáhal. Jak se jmenuješ, děvče?” Jan oslovil pokojskou, která ze sebe vykoktala jméno Kateřina. Děvčeti mohlo být kolem dvaceti, ale i když mu již Marie vysvětlila, že dole v hrobce ucítila, jak hraběti slabě buší srdce, stále na panstvo zírala s vyděšeným výrazem. Strach se změnil v úžas a zajímavé zařkávání, když jí Jan pověděl o své zaživa pohřbené matce a o podezření, že měl podobně zemřít i on. Kateřina mu naslouchala a přitom se stále přežehnávala.

“Ó pane, vždyť my se tu všichni cítíme jako divně zakletí! Ti hosté v cizokrajných šatech, kteří ráno zmizí, brána, která se sama otevírá, stále čerstvý hrob v rohu hřbitova...”

“Jaký hrob?”

“No, takový obyčejný, už nikdo nepamatuje, co tam leží za tuláka, jen pan farář říká, že to byla křesťanská duše. Ale sotva na něm vyrazí tráva, už je hlína čerstvě rozhrabaná, jako by kolem úplňku čert sám tu svěcenou půdu rozrýval! A také po okolních hrobech jako by ji někdo rozhazoval a...”

Šojdr otevřel pusu a vyměnil si pohled s hrabětem. Ten se velmi laskavě na dívku usmál a povzbudil ji:

“Již se nemusíš ničeho obávat. Zde moje milá manželka a paní hraběnka, vaše nová paní, kterou ty ženy provdaly za domněle mrtvého, svou zbožností a čistými mravy překazila všechny čarodějné rejdy. V tu dobu, kdy se v kostele rozezněly varhany.”

Služka užasle sepjala ruce

“Ó můj bože! Po městě jde jeden hlas, že dnes zazněla píseň anděla!”

“Ano, lidé se nemylí, jejich modlitby nám jistě též pomohly,” přikývl vážně mladý hrabě a pohledem požádal Marii, aby se ovládla a neprotestovala. “Věřím, že pokud přemůžeme zlé síly, všechno bude, jak má být. Pomůžeš nám, Kateřino? Jistě jsi bystré děvče a dobře víš, koho ty ženy obloudily, kdo jim pomáhá a kdo pouze musí poslouchat, co mu přikážou.”

Kateřina horlivě přikyvovala a hbitě vyjmenovala majordoma, komornou paní Eulálie a tři silné podomky.

“Dokážeš zařídit, aby majordomus zůstal pod zámekem a ti tři také?”

“Ó pane, to nebude moc těžká věc! Ti tři se opili a kdoví jestli ještě stojí na nohách. A ten starý kozel, s odpuštěním, ten se chytne, sotva trochu zamávám sukni,” začervenala se Kateřina. Marie rozvázala uzel, který přinesla z hrobky: “Za tvou ochotu, Kateřino, ti patří odměna. Pohlédni na tyto dvě náušnice, jsou zlaté a pro dívku jako ty už jediná znamená krásné věno. Jednu dostaneš hned a druhou, jakmile se tvůj pán opět ujme vlády. Souhlasíš?”

Kateřině se rozzářily oči. Nastavila dlaň a užasle prohlížela klenot, který jí Marie dala. Šojdr mrkl na hraběte a ten souhlasně přikývl. Sám však přistoupil k hromádce klenotů a vybral velký náhrdelník s rubíny pro Marii.

“Tento klenot, jak si vzpomínám, patřil mé matce. Jistě by ji potěšilo, kdybyste jej měla v tento významný den.”

Kateřina se vydala obelstít největšího přísluhovače zrádných dam a muži vyměnili staré zbraně za to nejlepší, co skýtaly Janovy pokoje. Šojdr se vydal na stráž ke dveřím předpokoje a Jan v krátkosti Marii vysvětlil, co vymysleli.

“Takže již víte... Jste-li Jan Václav, zemřete jako významný muž, ale poslední z rodu. Dokonce víte, kdy,” shrnula nejtěžší pravdy smutně.

“Jmenuji se skutečně Jan Václav a můj rod je dost významný, abych té předpovědi dostál. Jenže přes všechno, co se tu děje, jsem mužem rozumu. Využiji pověřivosti těch lidí, nezmíním vůbec ducha své drahé matky, ale nadále pevně věřím, že mnohé ve svém životě určujeme sami. Bůh nás vede a zkouší, ale my volíme cestu. Myslím, že dobře obhájím i náš sňatek. Nalezneme vám vhodný původ a...” povzdychl si najednou a tvář se mu stáhla, jako stížená křeč. “Pokud ovšem zázraky těchto dní nezavrší podivná mlha, o které mluvil váš ochránce Šojdr.”

Bylo jasné, že myslí na její odchod kamsi “domů”.

“Chcete, abych odešla? Jste vznešený pán, najdete vhodnější nevěstu,” sklopila oči Marie. Hrabě nestačil už nic povědět, Šojdr jim ohlásil, že chodba je prázdná. Jan

Václav nabídl Marii rámě a bez dalších slov kráčeli ke knihovně. Tam již Kateřina s prstem na ústech šikovala holemi ozbrojené služebnictvo. Když lidé spatřili živého hraběte, Marii a Šojdra, uctivě se klaněli a nebýt pokynu Jana Václava, aby zůstali tiše, nejspíš by začali jásat. Z knihovny se ozval hlas zvonku. Hrabě pokynul, aby Kateřina vešla dovnitř a ohlásila je.

“Co tady děláš? Kde je Matyáš?!”

Kateřina se nenechala zmást Euláliiným hněvem a hlasitě oznámila příchod hraběcí Milosti. Když manželé vstoupili, ženy vykřikly a také farář zbledl jako plátno a přežehnal se. Hrabě pokynul, aby se lidé chopili urozených dam, jako by byly těmi nejobyčejnějšími poběhlicemi.

“Svažte tyto ženy. Ještě dnes v noci budou odvezeny a jejich zločiny přísně posouzeny. Slyšte všichni: Viním je z úmyslného zabití své matky a z úkladů proti mému vlastnímu životu. Za jejich zmaření vděčíme pouze statečnosti a zbožnosti této dívky, kterou jsem pojal za manželku. Vy, pane,” obrátil se k faráři, sinalému hrůzou, “jste náš svazek jistě zapsal do knih. Pokud ne, potvrďte ho, jak náleží. Obě ženy doprovodíte na místo soudu zde s panem ze Šojdrů.”

Eulálie se konečně vzpamatovala:

“My tě jen chránili! Stejně bylo pozdě, už začarovala celé Holice, stejně jako našeho otce! A ona,” ukázala na Marii, “ona je stejná! Vzpomeň si, v jak divném kroji přišla, jako by se na pometlu snesla, čarodějnice je to!”

Mezi lidmi to zahučelo. Dorothea se také vzpamatovala a ukázala bradou na Marii:

“Podívejte se na ni, na zlodějku! Co má na krku? Rodinné rubíny! Ukradla je ze šperkovnice, určené tvou budoucí ženě!”

“A co povíš na tenhle šperk, čarodějko,” vystoupil náhle před ženy Šojdr s prstenem. Ukázal ho čeledi. “Tato žena mi před pouhým půl rokem slibovala věčnou lásku,

zaslíbila se mi a chtěla být mou ženou. Poznáváte ten prsten? Dala mi ho na důkaz svého slibu. Ráno jsem se cítil divně a když jsem pochopil, co se se mnou děje, v hrůze jsem ujel. Podívejte se na mne dobře. Byl jsem mladý, ustrojený jako lesník. Tebe a tebe si pamatuji,” ukázal Šojdr na dva sloužící, kteří zvědavě natáhli krky. Marie napjatě sledovala, zda si vzpomenou. Přitakali rozpačitě, ale potom jeden z nich začal horlivě přikyvovat hlavou a volat: “Ano, je to on! Ptal se na cestu do Radnic a já mu nedokázal odpovědět, měl jsem jazyk jako zmrazený!”

Náhle se mnozí rozpomínali na lesníka, který tu byl hostem a zděšeně srovnávali jeho dnešní podobu s tím mladým mužem v plné síle. Ženy nechápavě hleděly na lesníka a jedna na druhou. Necháply, co tady říká. Šojdr hned sluhovi přitakal:

“Ano, je to tak. Vyssála ze mne všechnu sílu mládí. Obrátil jsem se o radu a pomoc ke druhé hlavě slavného rodu Šternberků a odvážil se sem znovu. S pannou čistého srdce a jejím bratrem, učencem, znalým takových věcí. Ty čarodějky byly opatrné, neublížily jim jako mně, ale slečna Marie vycítila nekalé rejdy a nebezpečí, které panu hraběti hrozilo. Jak víte, dala v sázku vlastní život, aby byla u domněle mrtvého na stráži a ochránila ho svými modlitbami před všemi kouzly.”

Všichni přítomní se křižovali a uznale pokyvovali hlavami. Obě zajatkyňě pochopily, že již nemají naději. Padly na kolena a prosily bratra o milost, zapřísahaly se, že z kouzel naopak podezíraly jeho matku, ale že snad tedy kdosi jiný celému jejich rodu škodí. Jan Václav ukázal na Marii:

“Byla to vaše vůle, provdat ji, když jsem byl bez sebe. Daly jste jí dýku, aby mne zabila, a teprve po sedmi dnech jste hodlaly otevřít hrobku, až byste si byly jisté, že jsme tak či onak mrtví. Jenže její zbožné modlitby pohnuly nebem a odkryly mnohá tajemství. Pan ze Šojdrů a Kateřina mohou dosvědčit, že moje paní přinesla všechny šperky tak, jak se k jejím nohám vysypaly odněkud ze tmy hrobky. Neprohlížel jsem je na místě a považoval je za dary předků. Až zde, když jsem náhrdelník vzal do ruky, vzpomněl jsem si, že ještě nedávno ležel v jedné ze šperkovnic. Ukryly jste poklad

někde mezi rakvemi a chtěly ho vyzvednout, až někdy naoko navštívíte otce nebo mne?”

Ženy bezmocně sklonily hlavy. Zасыpaly je nadávky služebnictva. Jan Václav nevěděl všechno. Eulálie nařídila uprchlíky pronásledovat, když je obvinila z krádeže šperků. Proto zajali Marii dřív, než vjela do Holic. Služky, které strojily Marii do “svatebních” šatů, přitom nic nenašly, věděly, že ona nic nevezala. Hrabě i Šojdr byli spokojení, podařilo se jim ženy usvědčit i pomocí ostatních.

“Nyní máme jasno. Za pomoci nečistých sil se moje nevlastní sestry pokusily zbavit hlavy rodu a okrást bratrance, kterému by všechno mé dosavadní zboží připadlo. Podařilo se zvítězit pomocí svatých slov modliteb. Žádám vás tedy, abyste se všichni odebrali do kostela a tam setrvali až do úsvitu. Vzbudte varhaníka, aby velebná hudba posílila upřímnost vašich zbožných myšlenek. Až kočár odveze tyto ženy pryč, jistě pomínou i poslední kouzla.”

Když se ze dveří knihovny vyřítit ke kostelu poslední sluha, vytáhl Šojdr pistoli a zamířil na faráře.

“Ty jsi mi taky liška podšitá! Kdopak stále obnovuje hrob v koutě hřbitova? Kdopak všechny uklidňuje a kdo tady stvrdil svatými obřady všechno, co ty dvě vymýšlely?”

“Jsem sluha Boží,” pravil hubený farář důstojně, jako by mu pistole u hlavy vůbec nevadila. “Jsem pod církevní jurisdikcí, nemáte právo...” “Na právo se tě nikdo neptal, mizero,” prozradil mu Šojdr hlasem, který faráře ubezpečil, jak hodně se spletl. “Teď nám ukážeš místo, kde se dějí ty divné věci. A toho Matyáše vezmeme s sebou.”

Jméno oddaného lokaje bylo poslední kapkou, která Eulálii a Dorotheu zlomila. Obě ženy se poddaly osudu. Nejdříve jedna po druhé sepsaly a podepsaly, co jim bratr nařídil, potom prozradily, kde je uložen oddací list hraběte a Marie. Nechaly se spoutané a s roubíky v ústech odvést jako ovce až na hřbitov. Matyáš nesl rýče a

lopaty, aby s farářem na určeném místě vykopali jámu. Nebyla příliš hluboká, protože tu skutečně podle Šojdrových odhadů leželo pohřbených několik těl, jedno přes druhé. Hrabě Jan Václav nařídil hrob rozšířit a tři vrchní tlející těla rozložit vedle sebe. Mezi ně poručil položit zcela spoutané vražednice. Poprvé je nazval přímo, jak zasloužily, a poprvé upřímně promluvil o jejich osudu.

“Vaše místo je mezi muži, se kterými jste spaly jako manželky. Rozhodl jsem o tom jménem rodinné rady, kterou zastupuje snoubenec Dorothey a hraběnka Marie. Bůh vám buď milostiv, já k tomu sílu nenalezl.”

Poručil Matyášovi, aby začal házet hlínu zpátky. Farář musel odříkávat modlitby za mrtvé. Ženy se začaly mezi mrtvolami svíjet, pokoušely se křičet, ale marně. Z kostela zněly varhany a nikdo z městečka se neodvážil otevřít okno, natož vystrčit nos. Marie se třásla hrůzou, ale Jan Václav dovolil jen tolik, aby se odvrátila. Ukázal Matyášovi, aby už místo na těla házel hlínu i na hlavy odsouzených. Zpocený a na smrt bledý lokaj bez odporu poslechl a potom, jako by do jeho žil vjela nadlidská síla, velice rychle hrob zaházel. Faráři se chvěl hlas, ale modlitby dokončil. Potom je Šojdr oba svázal, odvedl a přinutil nastoupit do kočáru. Marie nechápala, co se má ještě dít. Lesník přivedl její osedlanou hnědku a ještě jednoho koně, krásného vraníka, pro Jana Václava. Sám vyskočil na kozlík.

“Znám poblíž místo, kde i tihle dva potkají svůj osud,” pravil zachmuřeně hrabě. “Vás, má drahá, nemohu vystavit jakémukoliv nebezpečí, kdyby se cokoliv zvirtlo, proto vás chci mít vedle sebe.”

Marie nasedla a následovala kočár, jak jí manžel přikázal. Byl z něj úplně jiný člověk, silný a rozhodný. Nesoudila ho, jenom se ptala, co tu vlastně ona sama pohledává. Co přijde zítra? Jak smyjí krev na svých rukou? Nepochybovala, že i ty dva v kočáře čeká smrt. Jeden z nich je ale kněz?

“Máme vůbec právo?”

Marie nevěřila, že tuhle otázku dokázala vyslovit nahlas. Zatímco se divila ozvěně vlastního troufalého hlasu, Jan Václav po jejím boku dlouho mlčel. Potom vážně odpověděl:

“Ano. Máme to právo. Právě pro ten úřad Božího sluhy nesmí zůstat nepotrestaný zločin, jaký se přičil Bohu natolik, aby vás tak zázračně poslal na pomoc. Věřím, že je Boží vůlí, že nikdo nesmí vztáhnout ruku na šlechtice z tak váženého a starobylého rodu. Jedeme k vrchu, kde se nad léčivou studánkou a lázněmi objevuje ona podivná hranice mezi světem vaším a mým. Ať rozhodne osud. Mohou přežít, bude-li to vůle Boží.”

Marie se podívala dopředu do tmy. Proti nebi se zvedal povědomý vrch. Zazdalo se jí, že rozeznává mlžný pás. Úzkostí se jí sevřelo hrdlo. Vzpomněla na Gaspara Mariu von Sternberk. Co když se bude muset vrátit? Pohlédla na mladého manžela vedle sebe, nyní neúprosného soudce a kata. Co když bude muset zůstat?

“Děj se vůle Boží,” vzdychla a přežehnala se.

Kočár vjel do lesa, hrabě ukázal Šojdrovi, kde má odbočit mezi stromy. Našli místo, kde se rozestoupily stromy. Tam muži vypřáhli koně a lesník uvolnil kola. Stačilo málo a kočár se rozjel z příkré stráně. V nočním tichu znělo praskání dřeva a kodrcání vozu divně. Marie čekala křik odsouzených, cokoliv zvláštního, ale kočár pouze nabíral rychlost, třásl se a kymácel, dokud se jeho stín nezhoupł a nezmizel jim z očí. Vzápětí zaprašťelo dřevo lomozem dopadu a Marii vyhrkly do očí slzy. Ještě však nebyl konec. Jan Václav se vyhoupl do sedla a šeptl:

“Uvidíme, zda se Bůh smiloval.”

Šojdr nasedl na jednoho z vypřažených koní a jel napřed. Trosky kočáru byly k nepoznání smíchané s jakousi rozbořenou dřevěnou stavbou. Šojdr dal znamení hraběti, ten mu hodil nadingý měšec. Marie nic nechápala, dokud nevyskočily první plameny a lesník s oběma koňmi nezmizel ve tmě.

“Požádal jsem ho, aby se vámi neloučil. Pokud věc proběhne, jak má a žádná lesní cesta nás nedovede jinam, než bych znal. Hleděte, jsme stále tady. Kouzla již, zdá se, opravdu pominula. Váš ochránce zmizí ve světě, odkud jakýsi posel přiveze listy mých sester z cest. My se postaráme o důstojné uložení matky a zítra odjedeme na jiné sídlo, na naše Chvojnovské zboží. Pohleděte, svítá. Vrátime se.”

Neptal se, rozhodl. Marie poslušně vyjela za ním a rubíny starobylého náhrdelníku jako by se jí propalovaly do duše. Hořely jako zbytky kočáru za jejich zády, jako odraz boje, který sváděla vina a víra v odplatu kdesi hluboko v ní. Noc kolem ustupovala, jako by chtěla zdůraznit pustinu Mariina osamění. Ocitla se navždy v cizím světě a nezbylo, než důvěřovat tomu sebejistému šlechtici, který ji chce považovat za manželku.

“Předpovídal jsem to,” pravil důležitě Gaspar Maria von Sternberk na prostranství uprostřed trhu a otáčel dlouhou úzkou tvář ke svému druhovi. “Tvrz byla vypálena za sedmileté války s Pruskem a ani u dědiců Jana Maxmiliána z Götzu jsme po vaší sestře nenalezli jediné stopy. Pouze ona místa poblíž Hostětína, léčivá studánka a cesta do vrchu, jenom ty si zůstaly podobné.”

“Jak ale vysvětlit, co se nám přihodilo? Copak mohu zapomenout na sestru? Jsem přece zodpovědný za její osud!”

“Příteli,” pokyvoval hrabě hlavou a Karl Schenck měl dojem, že se přitom jeho nos ještě prodloužil, “prohledal jsem všechny záznamy z těch dob a věřte: Necestovali jsme časem do minulosti mého rodu. Nechci se rouhat Bohu a nebudu o tom více bádát, ale tvrz, na které jsme se ocitli, tamní panstvo, nic z toho nebylo správně. Rozumějte, z našeho světa. Pamatujete si onen kostel naproti tvrzi? Byl kamenný, s vysokými úzkými okny a dřevěným podsebitím kolem věže?”

Karl Schenck přikývl.

“Nuže, takový kostel v Holicích nikdy nestál. První kamenný kostel tu byl postaven až před padesáti lety, jak ho tu vidíte před sebou.”

Pánové pohlédli na stavbu. Svatý Martin z průčelí na ně klidně shlížel, jako by ho zajímalo, co ještě uslyší. Hrabě von Sternberk jeho němé žádosti vyhověl:

“Dámy Eulálie ani Dorothea nepatřily mezi sestry Jana Václava, posledního z rodu. Ani neměl být tak mladý, vždyť v roce 1680, kdy zemřel jeho otec, již dávno Jan Václav zastával významné úřady. Měl dokonce manželku a dceru. Ta již byla v roce 1712 provdána za Jana Maxmiliána z Götzu, který toto zboží převzal.”

Karl Schenck zavrtěl hlavou. Příčilo se mu pomyšlení, že by snad kdesi daleko, snad blízko, ale pro něj neviditelný, mohl existovat svět, podobný tomu hmatatelnému. Nebo snad platí, že existuje pouze to, co právě vnímáme?!

“Kde je logika, přírodní zákony, smysl všeho?!”

Na zoufalou otázku hrabě neměl odpověď. Pohlédl k nebesům.

“Obávám se, drahý příteli, že smíme pouze doufat. Pokud se svět, kam odjela vaše sestra zachránit jednoho ze Sternberků, tolik odlišuje od našeho, mohly se další věci dít jinak, než zaznamenaly naše archívy. Snad se tam nevrátila nadarmo, možná dosáhla vysokého postavení. To se však nemůžeme dozvědět. Nám v tomto současném roce zbyly již pouze modlitby za zemřelé.”

Karl Schenck už poslední slova nevnímal. Otočil se a vracel ke kočáru. Přemýšlel, že v životě nemá ničeho, po čem by toužil. Uznání tohoto šlechtice, osamělého jako on? Jistě, přátelí se s předními duchy Evropy, ale jak se vyrovná korespondence Goethova s Mariiným smíchem? S jejím sladkým, zvonivým zpěvem v kostele? S péčí, kterou jí po smrti rodičů věnoval?

Ze zamyšlení jej vytrhl Sternberkův hlas. Šlechtic se uvelebil vedle Karla a dal znamení kočímu. Sotva kočár zamířil na západ, hrabě vytáhl z kožené brašny svazek listin.

“Von Humboldt mi poslal nákresy zkamenělých rostlin. Sbírají je pro něj dělníci v jakémisi lomu, jehož jméno Humboldt ne a ne prozradit. Musel jsem přistoupit na podmínku, že ho navštívím. Tak slavný muž a takhle vydírat! Co byste vy udělal na mém místě?”

Karl pohlédl na listiny a neovládl rozčilení.

“Okamžitě bych se tam rozjel!”

“Již se stalo, příteli,” mihl se Sternberkovou tváří letmý úsměv. Nebylo však jisté, zda ho Karl Schenck slyšel. Horečnatě prohlížel jeden nákres za druhým a hrabě si oddechl. Svému špatnému svědomí příliš neulehčil, ale rozhodl se dostat odhodlání a ponechat nevysvětlenou záhadu Bohu. Bůh mu přece ukázal cestu, vrátil Marii tomu Sternberkovi, který se o ni mohl a měl postarat lépe. On, Gaspar Maria, díky tomu smí dál nerušeně ze všech sil bádát a rozvíjet vědu, která se před ním otevírá jako veliká, nedokončená kniha. Přesto se neubráníl ohlédnutí k mizejícím Holicím a poslední hrsti otázek: K čemu přesně tady došlo? Co to vyvolalo? Je možné to znovu zopakovat? Existují věrohodné záznamy o podobném jevu? Lze je porovnat, stanovit kritéria? Jak se dobrat příčiny? Jaký o tom podat důkaz, jak zaznamenat průběh, jak změřit, zařadit, utřídit...